

“Álljatok meg és lássátok, hogy én vagyok az Isten”

A Ciszterci Rend Generális Apátjának levele a járvány idejére

Kedves Testvéreim!

A helyzet, ami a koronavírus világjárványa következtében kialakult, arra indít, hogy ezzel a levéllel kapcsolatba lépjek veletek, annak jeléül, hogy egymással közösségekben éljük meg ezt a mostani helyzetet. De nem csak egymással, hanem az egész Egyházzal és az egész világgal is közösségekben. Mivel Olaszországban, Rómában tartózkodom, ezt a megpróbáltatást egy különösen is kritikus helyen élem át, még akkor is, ha egyértelmű, hogy az országok nagy része, amelyekben élünk, hamarosan ugyanebben a helyzetben találja majd magát.

Mindenkinek hasznára lenni

Az első helyes magatartás, amelyet Rendként és monasztikus közösségekként tanúsítanunk kell, egyértelműen az, hogy követjük a világi és az egyházi hatóságok jelzéseit, s hogy engedelmességgel és tisztelettel mi magunk is közreműködünk ennek a mostani állapotnak a gyors javulásában. Most sokkal inkább, mint eddig, mindnyájan meg vagyunk hívva annak felismerésére, hogy a személyes felelősség mennyire mindenkinek a javát jelenti. Aki elfogadja a szükséges szabályokat és magatartásokat azért, hogy megvédje magát a fertőzéstől, ahhoz is hozzájárul, hogy mások számára is csökkentse a fertőzés veszélyét. Ez egy olyan életszabály, amelyet mindig, minden szinten meg kell tartanunk, csak hogy ebben a mostani vész helyzetben még szembe tűnőbben látszik, hogy jóban és rosszban egyaránt mindnyájan közösen hordozzuk a felelősséget.

Azonban a helyzet egészségügyi szempontjain túl, mit is kér tőlünk ez a drámai pillanat a hivatásunkra vonatkozóan? Mire hív minket Isten keresztényként és azon belül szerzetesként ezen az egyetemes megpróbáltatáson keresztül? Milyen tanúságtételre hív meg minket ezen keresztül? Milyen különleges segítséget nyújthatunk most mi a társadalomnak, a világban élő testvéreinknek?

Eszembe jut itt a *Carta Caritatis*-nak az a megfogalmazása, amelyet az elmúlt év folyamán gyakran kiemeltem és hangsúlyoztam, de különösképpen is abban a *2019-es Karácsonyi Levelemben*, amelyet éppen akkor tettünk közzé, amikor a COVID-19 fertőzés Kínából elindult: *“Prodesse omnibus cupientes – mindenkinek hasznára lenni”* (vö. CC 1). Milyen segítségnyújtásra vagyunk most meghívva? Milyen segítséget kell nyújtanunk az egész emberiségnek ebben a meghatározott pillanatban?

“Álljatok meg és lássátok, hogy én vagyok az Isten”

Talán az az első feladatunk, hogy úgy éljük meg ezt a körülményt, hogy értelmet adjunk neki. Az igazi dráma ugyanis, amelyet a társadalom a jelen pillanatban átél, alapjában véve nem, vagy nem pusztán a világjárvány, hanem sokkal inkább annak mindennapi életünkre vonatkozó következményei. A világ megállt. A tevékenységek, a gazdaság, a politikai élet, az utazások, a szórakozások, a sportolás mind, mint egy egyetemes Nagyböjtre leálltak. De nemcsak ezek: Olaszországban, s már más országban is, a nyilvános vallási élet is megállt. Az Eucharisztia nyilvános megünneplése, az egyházi összejövetelek és találkozók mind szünetelnek, legalábbis azok, amelyeken a hívő emberek fizikailag is találkozhatnak egymással. Olyan ez, mint egy nagy böjtölés, mint egy egyetemes önmegtartóztatás.

Ezt a megállást, amelyet a fertőzés és a hatóságok most ránk erőltetnek, az emberek szükséges rosszként mutatják be és élik meg. A jelen kor embere valóban nem tud már megállni. A mai ember csak akkor áll meg, ha megállítják. A mai nyugati, globalizált kultúrában majdhogynem lehetetlen, hogy valaki szabadon megálljon. Az emberek még akkor sem állnak meg igazán, amikor szabadságon vannak. Csak a kedvezőtlen sorsfordulatok irányítják úgy a dolgokat, hogy lélekszakadt rohanásunkban – mert a lehető legnagyobb hasznot szeretnénk húzni az életből, az időből, s gyakran még az emberekből is – mégis megálljunk. S most íme, egy olyan kedvezőtlen sorsfordulat, mint egy világjárvány, majdnem mindenkit megállított. Terveink és szándékaink mind megsemmisültek, s nem tudjuk, mennyi időre. De mi magunk is – annak ellenére, hogy mi monasztikus, vagy éppen klauzúras hivatásban élünk – mennyire hozzászoktunk ahhoz, hogy úgy éljünk, mint mindenki más is, ugyanúgy rohanva, ugyanúgy gondolkodva az életről, mint a többiek, állandóan a jövőt tervezgetve!

A megállás ellenben azt jelenti, hogy ismét felfedezzük a jelent, azt a pillanatot, amelyet most kell megélnünk, az idő tényleges valóságát, s így önmagunk és életünk tényleges valóságát is. Annak ellenére, hogy az ember csak a jelenben élhet, mindig megkísért minket, hogy leragadjunk a múltnál, amely már nincs, vagy egy olyan jövőt tervezgessünk, amely még nincs, s talán soha nem is lesz.

A 46. zsoltárban Isten arra hív minket, hogy álljunk meg s ismerjük fel az Ő jelenlétét köztünk:

„Álljatok meg és lássátok, hogy én vagyok az Isten:
magasztalni fognak engem a nemzetek,
s magasztalni fog a föld.
Velünk van a seregek Ura,
Jákob Istene a mi menedékünk!” (Zsolt 46,11-12)

Isten azt *kéri* tőlünk, hogy álljunk meg, anélkül, hogy kényszerítene minket erre. Isten szeretné, ha megállnánk és ha ott maradnánk előtte *szabadon*, a mi szabad választásunk alapján, azaz: szeretetből. Isten nem úgy állít meg minket, ahogyan a rendőrség állít meg egy menekülő bűnözőt. Isten azt szeretné, ha úgy állnánk meg előtte, ahogy az ember egy szeretett személy előtt megáll, vagy, ahogy megállunk egy alvó újszülött hamvas szépsége előtt, egy naplemente előtt, vagy egy műalkotás előtt, amely csodálattal tölt el minket és elcsendesít. Isten azt kéri, hogy álljunk meg, és ismerjük fel, hogy nekünk ajándékozott jelenléte betölti az egész világmindenséget, és hogy ez a legfontosabb dolog az életben, amit semmi más nem előzhet meg. *Megállni Isten előtt azt jelenti, hogy felismerjük: az Ő jelenléte betölti jelen pillanatunkat, s ez minden körülményben és bármilyen állapotunkban teljesen kielégíti szívünk vágyait.*

Szabadsággal élni meg a kényszert

Mit is jelent ez mostani helyzetünkben? Azt jelenti, hogy szabadsággal, szabadon élhetjük meg ezt a helyzetet, még akkor is, ha ránk van kényszerítve. A szabadság nem azt jelenti, hogy mindig azt választjuk, amit mi akarunk. A szabadság az a kegyelem, hogy képesek vagyunk azt választani, ami teljességgel tölti el a szívünket, még akkor is, ha mindent elvesznek tőlünk. Még ha a szabadságunkat veszik is el tőlünk, Isten jelenléte mindig megőrzi, nekünk ajándékozta azt a legfőbb szabadságot, hogy megállhatunk Előtte és fölismerhetjük, hogy jelen van és a barátunk. A vértanúk és a szentek mind erről tesznek tanúságot.

Amikor Jézus a vízen jár, hogy a háborgó tenger kellős közepén elérje tanítványait, úgy talál rájuk, mint akik az ellenszél miatt képtelenek előre haladni: „A bárkát [...] hányták-vetették a hullámok, mert ellenszél volt” (Mt 14,24). A tanítványok tehetetlenül küzdenek az ellenszéllel, amely akadályozza őket abban a tervükben, hogy partot érjenek. Jézus úgy érkezik hozzájuk, ahogyan csak Isten képes megközelíteni az embert: olyan jelenléttel, amely minden kényszertől szabad. Semmi, sem ellenszél, sem bármilyen természettörvény nem állhat ellen Krisztus jelenléte ajándékának, aki azért jött el hozzánk, hogy megváltsa az emberiséget. „Éjjel pedig, a negyedik őrváltás idején odament hozzájuk a tengeren járva” (Mt 14,25).

Van azonban egy másik vihar is, amely ellen akarna állni az Úr barátságos jelenlétének: ez a bizalmatlanságunk és a félelmünk. „A tanítványok megrettentek és azt mondták: Kísértet!, és félelmükben kiáltozni kezdtek” (Mt 14,26). Amit mi bizalmatlan tekintetünkkel magunknak beképzünk, gyakran „kísértetté” alakítja át a valóságot. Ilyenkor mintha mi magunk táplálnánk magunkban a félelmet, amely kiáltozásra késztet minket. De Jézus erősebb ennél a belső viharnál is. Még közelebb lép hozzánk, hallatja a hangját, szereteteli jelenlétének megnyugtató dallamát: „Jézus azonban mindjárt szólt nekik: Bízatok, én vagyok, ne féljete!” (Mt 14,27).

„A tanítványok a bárkában leborultak előtte, és azt mondták: Valóban Isten Fia vagy!” (Mt 14,33). Akkor áll csak el a szél s akkor nem akadályozza már a tanítványokat, amikor felismerik és elfogadják Isten jelenlétét, azaz amikor megállnak előtte (vö. Mt 14,32). „A bárka azonnal a parthoz érkezett, ahová tartottak” (Jn 6,21).

Megtörténhet ez ebben a veszélyes és félelemkeltő helyzetben is, amelyben most, a vírus terjedésekor vagyunk, amelynek az egész társadalom számára biztosan lesznek még súlyos és tartós következményei? Az, hogy ebben a helyzetben fölismerjük annak rendkívüli lehetőségét, hogy befogadjuk és imádjuk benne Isten jelentését köztünk, nem azt jelenti, hogy elmenekülünk a valóság elől és lemondunk azokról az emberi eszközökről, amelyeket most felajánlanak nekünk azért, hogy megóvjanak minket a bajtól. Ezzel megbántanánk az egészségügyben dolgozókat és mindazokat, akik a mi javunkért feláldozzák magukat. Káromlás volna továbbá azt gondolnunk, hogy Isten maga küldi nekünk ezt a megpróbáltatást azért, hogy bizonyítsa nekünk a jóságát, amikor majd megszabadít minket. Isten ugyanis belép a mi megpróbáltatásainkba, velünk együtt és értünk szenvedni el azokat, egészen addig, hogy meghal értünk a kereszten. Így nyilatkoztatja ki nekünk, hogy az életünknek, akár megpróbáltatásban akár vigasztalásban vagyunk, végtelenül nagyobb az értelme annál, mint hogy a jelenlegi veszélytől megszabadulunk. Az igazi veszély, amelynek egész életünk ki van téve, valójában nem a halál fenyegetése, hanem annak lehetősége, hogy értelem nélkül éljünk, anélkül, hogy egy olyan beteljesedésre vágyakoznánk, amely nagyobb, mint az élet, s egy olyan üdvösségre, amely több, mint az egészség.

Ez a világjárvány minden vele járó következményével együtt mindenki számára lehetőség arra, hogy valóban megálljunk. Nemcsak azért, mert rákényszerülünk, hanem mert az Úr hív minket, hogy álljunk meg Előtte és ismerjük föl, hogy Ő közeledik hozzánk, éppen most, a körülmények és félelmeink viharának közepette. Azért jön, hogy új, baráti kapcsolatra hívjon minket önmagával, Ő, aki gond nélkül képes megállítani ezt a világjárványt, ahogyan a tavon is le tudta csendesíteni a vihart. Mindenekelőtt azonban baráti jelenlétének ajándékát újítja meg, amely legyőzi félelemmel teli gyöngeségünket – „Bízzatok, én vagyok, ne féljete!” . Szeretne elvezetni minket végső rendeltetésünkhöz és létünk valódi értelméhez: Önmagához, aki velünk marad és velünk járja az utat.

Mindig így kellene élnünk

Ez az evangéliumi jelenet és a mai felkavart és összezavarodott világunkban zajló jelenet, nem kellene, hogy oly idegennek tűnjék számunkra. Valójában a keresztségből fakadó hivatásunknak, csak úgy, mint a hivatásunknak a megszentelt élet monasztikus formájára, mindig segíteniük és figyelmeztetniük kellene minket arra, hogy így éljünk. A jelenlegi helyzet kicsit arra emlékeztet minket és minden keresztény embert is, amit Szent Benedek a Nagyböjtről mond (vö. RB 49,1-3): mindig így kellene élnünk, ezzel az érzékenységgel az élet drámája iránt, alapvető gyöngeségünk tudatában, készen arra, hogy lemondjunk mindarról, ami felesleges, azért, hogy megőrizzük, ami bennünk és köztünk mélyebb és valódibb, s azzal a hittel, hogy az életünk nem a mi hatalmunkban, hanem Isten kezében van.

Mindig annak a tudatában kell élnünk, hogy kölcsönösen felelősek vagyunk egymásért, szolidárisak jóban és rosszban egyaránt, szolidárisak döntéseinkben, magatartásainkban, cselekedeteinkben, még azokban is, amelyek rejtettek vagy látszólag jelentéktelenek.

Annak a megpróbáltatásnak, amely ér minket, érzékenyebbé kellene tennie bennünket arra a sok megpróbáltatásra, amely másokat ér, más népeket, amelyeket szenvedni és meghalni látunk közömbös szívvel. Gondolunk-e arra, hogy miközben nálunk a koronavírus pusztít, az Afrika szarvában élő népek hónapok óta a sáskajárástól szenvednek, ami emberek millióinak a létét fenyegeti? Gondolunk-e azokra a migránsokra és menekültekre, akik Törökországban rekedtek? Gondolunk-e azokra a sebekre, amelyeket a háború Szíriában és egész Közel-Keleten ejtett?...

A megpróbáltatás ideje még keményebbé vagy még érzékenyebbé teheti az embert, közömbösebbé vagy együttérzőbbé. Alapjában véve minden a szeretettől függ, amellyel mindezt megéljük, és mindenekelőtt ez az, amivel Krisztus szeretne megajándékozni minket, s amit szeretne felébreszteni bennünk az Ő jelenlétével. Előbb vagy utóbb minden megpróbáltatás véget ér, de ha szeretettel éljük meg, akkor a seb, amelyet a próbatétel ejt életünkön, nyitva marad, ahogyan a Feltámadott testén is, mint az együttérzés folyamatosan áradó forrása.

Az üdvösséget kolduló kiáltás szolgálói lenni

De van még egy további feladat is, amelyet különösen is ránk bízta: az imádság, az üdvösséget kolduló könyörgés. Jézus Krisztus – a keresztség által, a hit által, és az által, hogy az Egyházon keresztül találkoztunk Vele, valamint annak a különleges hivatásnak az ajándékában, hogy Vele legyünk „az Úr szolgálatának iskolájában” (vö. RB Prol 45) – arra választott ki és arra hív minket, hogy az Atya előtt álljunk s az ő nevében kérjünk tőle mindent. Ezért ajándékozza nekünk a Szentlelket, aki „maga jár közben értünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal”, „gyöngeségünkben segítségünkre siet, mert még azt sem tudjuk hogyan kell helyesen imádkozni” (Róm 8,26). Mielőtt belépett volna szenvedésébe és halálába, Jézus így szólt tanítványaihoz: „Én választottalak titeket [...] hogy bármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek” (Jn 15,16). Nemcsak arra választott ki minket, hogy imádkozzunk, hanem arra is, hogy *az Atya mindig meghallgasson minket.*

A gazdagságunk éppen az a szegénységünk, hogy nincs semmi más hatalmunk, csak az, hogy szilárd hittel koldulhatunk. Ez egy olyan karizma, amelyet nemcsak magunk számára kaptunk, hanem azért is, hogy beteljesítsük a Fiú küldetését: a világ üdvösségét. „Mert nem azért küldte Isten a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ” (Jn 3,17). Még annak szüksége is, amit most mindenki, s talán aggodalommal átérez, hogy megőrizzük vagy visszanyerjük az egészségünket, még ez a szükségünk is az üdvösségnek a szükségét jelenti. Annak a megváltásnak a szükségét, amely megóvjá az életünket attól, hogy értelmetlennek érezzük, hogy a sors hullámverései ide-oda dobáljanak minket, anélkül, hogy találkoznánk a Szeretettel, aki azért ajándékozza nekünk minden pillanatban az életet, hogy eljussunk az örök életre Vele.

Ennek a legsürgetőbb feladatunknak a tudatosítása, hogy mindenkiért imádkozzunk, általános felelősséget kellene ébresszen bennünk a hitünkért és a liturgikus imádságért, amit az Egyház ránk bízott. Ebben a jelen pillanatban, amikor a hívők túlnyomó többségének le kell mondania az Eucharisztia közösségi megünnepléséről, amely egybegyűjti őket a templomban, komolyan át kellene éreznünk a

felelősségünket a Szentmiséért, amelyet a monostorainkban továbbra is megünnepelhetünk, valamint a zsolozsma imádságáért, amely most is egyesít minket a kórusban. Biztosan nem azért élvezzük ezt a kiváltságot, mert mi jobbak vagyunk a többiekénél. Sőt, lehet, hogy éppen azért kapjuk ezt ajándékba, mert nem vagyunk jobbak másoknál, és ez alázatosabbá, szegényebbé, hatékonyabbá teszi a koldulásunkat mindnyájunk Atyja előtt, aki telve van jósággal. Jobban, mint valaha, tudatában kell lennünk annak, hogy nem mondhatunk el imát, és nem végezhetünk el liturgiát anélkül, hogy ne éreznénk magunkat egyesítve Krisztus egész Testével, az Egyházzal, minden megkeresztelt ember közösségével, amely át akarja ölelni az egész emberiséget.

Édesanyánk ragyogó tekintete

A világ minden ciszterci monostorában a *Salve Regina* éneklésével lépünk be az éjszakába. Ezt is úgy kell megtennünk, hogy gondolunk arra a sötétségre, amely igen gyakran ránehezedik az emberiségre, s amely azzal a rémülettel tölti el az embereket, hogy elvesznek benne. A *Salve Regina*-ban azt kérjük, hogy az egész világ „siralomvölgye” és „Éva minden száműzött gyermeke” fölött az irgalom Királynője és Anyja „irgalmas szemeknek” meleg és vigasztaló fénye ragyogjon, s így minden helyzetben, minden éjszakában és minden veszélyben Mária tekintete mutassa meg nekünk Jézust, mutassa meg nekünk, hogy Jézus jelen van köztünk, és Ő megerősít, meggyógyít és megment minket.

Az egész hivatásunk és küldetésünk benne van ebben az imában.

Mária, „életünk, édességünk és reménységünk“, adja meg nekünk, hogy ezt a hivatásunkat alázattal és bátorsággal éljük meg, odaadva az életünket az egész emberiség békéjéért és öröméért !

Róma, 2020. március 15.

Nagyböjt 3. vasárnapján

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori OCist